

ANTALYA SAĞLIK YÜKSEKOKULU HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Hatice BALCI YANGIN¹ Nurcan KIRCA²

ÖZET

Yükseköğretim kurumlarında kalite geliştirme çalışmalarının en önemli göstergelerinden biri, eğitim hizmetinden yararlanan öğrencilerin memnuniyetinin değerlendirilmesidir. Bu çalışma, Antalya Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet durumlarını etkileyen faktörleri incelemek amacıyla ileriye dönük araştırmanın birinci basamak verilerine temellenmektedir. Çalışma 262 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu ve Öğrenci Memnuniyet Ölçeği – Kısa Formu ile toplanmıştır. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş ortalamaları 21.11 ± 1.80 yıl olup, % 36.6'sının erkek olduğu, % 61.5'inin hemşirelik bölümünü isteyerek seçtiği, % 30.5'inin sosyal etkinliklere, % 62.2'sinin bilimsel etkinliklere ve % 62.6'sının ise öğrenci kulüplerine hiç katılmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin "Öğrenci Memnuniyet Ölçeği Kısa Form"undan aldıkları toplam puan ortalaması 160.71 ± 37.39 'dur. Öğrencilerin en memnun olduğu alanlar; eğitim öğretimin niteliği ve öğretim elemanlarıdır. Birinci sınıf öğrencilerinin memnuniyetinin diğer sınıflara göre yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin memnuniyetini; öğrencinin yaşı, sınıfı, bölüme ilişkin duyguları, sosyal-bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılım durumunun etkilediği belirlenmiştir. Tüm eğitim kurumlarında öğrencilerin memnuniyet durumları göz önüne alınarak iyileştirmeler yapılmalı, öğrencilerin memnuniyet düzeyleri her yıl düzenli olarak ölçülmeli ve hangi alanlarda iyileştirme yapılması gerektiği saptanmalıdır.

Anahtar Kelime: Hemşirelik Eğitimi, Öğrenci, Öğrenci Doyum ölçeği

¹Yrd. Doç. Dr; Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

²Öğr.Gör; Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü

İletişim/ Corresponding Author: Hatice Balcı YANGIN

Geliş Tarihi / Received : 08.08.2012

Tel: 02423106128 **e-posta:** bhatice@akdeniz.edu.tr

Kabul Tarihi / Accepted : 04.01.2013

DETERMINATION OF SATISFACTION LEVEL AFFECTED FACTORS OF NURSING STUDENTS IN ANTALYA SCHOOL OF HEALTH

ABSTRACT

One important parameter for institution of higher education quality is the evaluation of student satisfaction. This study was carried out to determine the level of satisfaction and influencing factors satisfaction of nursing students in Antalya School of Health and is descriptive and prospective in nature. The study was conducted with 262 students. The data were collected by sociodemographics form, and Student Satisfaction Scale- Short Form. The mean age of the students is 21.11 ± 1.80 . 36.6 % of the students are male, and 61.5 % has chosen department of nursing willingly. It was found that 30.5 %, 62.2 % and 62.6 % of students did not participate social activities and scientific activities, and clubs of student (respectively). The total mean score of student was 160.71 ± 37.39 . It was found that the most satisfaction areas were quality of education and teaching and instructors. It was found that freshmen student satisfaction score was higher than the other classes. The level of students satisfaction was determined to be the factors like student's age, class, feelings about department of nursing, participation of social and scientific activities, and clubs of student. All higher education institutions conducting quality management should do improvement according to student satisfaction conditions. The satisfaction level of students must be measured regularly every year, and improvement areas must be determined.

Keywords: Nursing, Education Student, Student Satisfaction Scale

GİRİŞ

Yükseköğretim kurumları; toplumsal ve bireysel yaşam kalitesini iyileştirmek için bilimsel ve teknik bilgi ile mesleki becerileri sağlayan dinamik bir kurum olarak toplumsal katmanlar arasında bir geçiş sağlamaktadır. Üniversiteler toplumların bilimsel, ekonomik, teknolojik sosyal ve kültürel gelişmelerinde önemli rol oynamaktadır (1). Üniversiteler, bu gelişmelere ayak uydurabilmek için belirli aralıklarla eğitimsel ortamlarının kalitesini değerlendirmelidirler. Bu amaca dayalı olarak öğrencilerin; memnuniyet, tutum, gereksinim ve deneyimlerinin araştırılması önemlidir (2,3).

Memnuniyet kavramına bakıldığında bu olgunun literatürde, daha çok iş doyumu ve yaşam doyumu şeklinde ele alınıp araştırıldığı görülmektedir (4). Üniversiteden duyulan doyum, öğrencilerin akıl ve ruh sağlıkları kadar fizik sağlıklarını da etkilemektedir. Okulunda memnuniyetsiz ve mutsuz olan bir öğrencinin okul dışı yaşamı da bu durumdan etkilenmektedir. Memnuniyetsizlik gerginlik yaratmakta, bu da öğrencilerde çeşitli psikolojik veya psikosomatik rahatsızlıklara yol açmaktadır (4,5). Bütün bu durumlar öğrencilerde genel bir memnuniyetsizliğe neden olabilmektedir.

Öğrencilerin beklentilerinin karşılanma düzeyi hem başarılarını hem de memnuniyet düzeylerini etkilemektedir. Beklentiler karşılanmadığı zaman şikayetler ve memnuniyetsizlik artar. Genel olarak memnuniyet ile şikayetler arasında ters bir orantı vardır. Şikayetler azaldığı oranda memnuniyet düzeyi artmakta, şikayetler arttığı oranda ise memnuniyet düzeyi azalmaktadır (6).

Öğrencinin okul memnuniyeti, öğrenci üzerinde üniversitenin etkisini değerlendirmek için mükemmel bir araçtır (7). Öğrencilerin memnuniyeti, onların eğitimsel yaşantılarının özellikleriyle ilgilidir. Bu açıdan memnuniyet geribildirimi, öğrencilerin temel bir değişim dönemi olan yükseköğretimde nasıl deneyimler yaşadıklarına ilişkin çok değerli bilgiler sağlar. Memnuniyet geribildirimi; öğrenci yaşantısı üzerinde sosyo-ekonomik, politik ve kültürel etkiyi anlamamızı sağlayabilir, öğrencilerin sürekli kaygılarının ne olduğu ve hangi önceliklerin zaman içinde değiştiğini gösterebilir (3,8).

Okul ortamında memnuniyet, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayacak öğrenme şartlarının sağlanması ile gerçekleştirilebilir ya da öğrenci ihtiyaç ve beklentilerinin giderilmesi ile oluşur ve artar (4). Bu nedenle kaliteli hemşirelik eğitimi vermeyi amaçlayan hemşirelik okullarının düzenli olarak öğrenci memnuniyet ve

beklentilerini ölçmeleri ve bu çalışmaların sonuçlarından yararlanarak okullarında iyileştirme çalışmaları yapmaları sağlanabilir (9). Bu bağlamda okulumuzda verilen eğitimi değerlendirmek üzere çalışmalar yapılmıştır (10,11). İlk çalışmada; eğitimi değerlendirme ve iyileştirme çalışması amacıyla yüksekokulun ilk üç dönem mezunu hemşire ve ebelerin görüşleri araştırılmıştır. Bu ilk çalışmada mezunların en çok zorlandıkları durumlar; uygulama alanlarının fiziksel koşulları, eğiticilerin demokratik davranmamaları, savunucu olmamaları, meslektaşların uygun rol modeli olmaması olarak belirtilmiştir. Ayrıca, mezunların bilimsel dergi ve mesleki örgüte üye olma oranlarının düşük olduğu ve eğitimleri sırasında sosyal aktivitelere katılmadıkları saptanmıştır (10). Antalya Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin değerlendirildiği diğer çalışmada Kantek ve Kazancı, öğrencilerin memnuniyeti “Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği”nin 85 maddelik formu ile analiz edilmiş ve öğrencilerin; ölçme değerlendirme, bilgilendirme/ kararlara katılım ve eğitim öğretimin niteliği alanlarından memnun oldukları ancak, genel memnuniyet düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur. Ayrıca, başarı durumu ile memnuniyet düzeyi arasında ilişki olmadığı, okul yılı ile memnuniyet düzeyi arasında ilişki olduğu bulunmuştur (11).

Üniversitemizde 2010 yılı Aralık ayından itibaren Bologna Süreci Stratejisi ve Eylem Planı ile eğitim programları ve kalite geliştirme çalışmaları yeniden gündeme gelmiştir. Akdeniz Üniversitesi 2009-2012 Stratejik Planında yer aldığı gibi Eğitim-Öğretimin Kalitesini Geliştirmek amacıyla 2012 yılı sonuna kadar eğitimin çağdaş standartlara ulaştırılması ve Bologna Süreci’ne uyumlu hale getirilmesi hedeflenmektedir. Bu amaçla stratejik planda; öğrenci, öğretim elemanı, mezun ve işverenlerin eğitim öğretim ile ilgili memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi ve iyileştirilmek için süreçlerin gözden geçirilmesi gerekmektedir (12). Her birimin öğrenci memnuniyetlerini her yarı yıl sonu ölçmesi istenmektedir. Üniversitenin genelinde ortak bir form kullanılması birimler arası karşılaştırmayı kolaylaştırırsa bile, birime özgü değerlendirmeleri göz ardı etmektedir. Hemşirelik eğitiminin % 60’ı uygulama ve % 40’ı teorik eğitimden oluşmaktadır. Bu nedenle öğrenci memnuniyetinin hemşireliğe özgü geliştirilen memnuniyet ölçeği ile ölçülmesi daha doğru sonuçların alınmasına katkı sağlayacaktır. Bu çalışma, Antalya Sağlık Yüksekokulu (ASYO) Hemşirelik Bölümü’nde okuyan öğrencilerin memnuniyet düzeylerini ve bunu etkileyen faktörleri belirlemek ve iyileştirme-geliştirme çalışmalarına yol göstermek amacıyla planlanmıştır.

MATERYAL ve METOT

Araştırmanın Tipi: Bu çalışma tanımlayıcı ve prospektif olarak planlanmıştır.

Örneklem: Araştırma 10-18 Mayıs 2012 tarihleri arasında öğrenciler için uygun olan bir zamanda gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Akdeniz Üniversitesi Antalya Sağlık Yüksekokulunda Hemşirelik Bölümünde 2011-2012 Eğitim-Öğretim döneminde öğrenim gören bütün öğrenciler (N = 455) oluşturmuştur. Herhangi bir örneklem seçim yöntemine gidilmemiştir. Birinci sınıfta okuyan 124 öğrenciden 72'sine (% 58.07), ikinci sınıfta okuyan 118 öğrenciden 78'ine (% 66.12), üçüncü sınıfta okuyan 113 öğrenciden 49'una (% 43.36) ve dördüncü sınıfta okuyan 100 öğrenciden 63'üne (% 63) ulaşılabilmektedir. Araştırma verilerinin toplandığı günlerde devamsız olan ve araştırmaya katılmak istemeyenler dışındaki tüm öğrenciler araştırma kapsamına alınmıştır (n = 262). Araştırmaya katılım oranı % 57.58'dir.

Verileri Toplama Süreci: Veriler “Kişisel Bilgi Formu” ve “Öğrenci Doyum Ölçeği – Kısa Formu” kullanılarak toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları:

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formunda; öğrencinin yaşı, cinsiyeti, sınıf düzeyi, üniversite sınavında bölümünü tercih sırası, hemşirelik bölümünü okuma ile ilgili duyguları, başarı durumu, en uzun yaşadığı ve ikamet ettiği yer, çalışma durumu, sosyo ekonomik durumu, sosyal/bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılma durumu ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Öğrenci Doyum Ölçeği – Kısa Formu

Öğrenci Memnuniyeti Ölçeği, hemşirelik okullarında öğrenim gören öğrencilerin doyumunu belirlemek üzere Baykal, Sökmen ve Korkmaz (2002) tarafından geliştirilmiş (13), olup 2011 yılında (Baykal ve ark) kısaltılıp revize edilmiştir (14). Ölçekte bulunan 53 maddenin değerlendirilmesinde; “5-Kesinlikle katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Kararsızım, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle katılmıyorum” olmak üzere beşli likert tipi ölçüm

kullanılmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 265 en düşük puan 53'dür. Öğrenci Doyum Ölçeği – Kısa Form'unun istatistik analizleri sonucunda; 53 maddeli ölçeğin madde toplam puan korelasyon değerlerinin 0.42 – 0.73 arasında ve test-tekrar test analizinde zamana göre güvenilir ($t = 1.283$, $p = 0.208$; $r = .87$ $p = 0.000$); ölçeğin 5 alt faktörlü dağılımda DFA uyum istatistiklerinin istenilen düzeyde olduğu; Cronbach's alfa katsayılarının, ölçek alt boyutlarında; öğretim elemanları 0.91, okul yönetimi 0.85, kararlara katılım 0.83, bilimsel-sosyal ve teknik olanaklar 0.84, eğitim-öğretimin niteliği 0.88 ve ölçek toplamında 0.97 olmak üzere yüksek düzeyde güvenilir olduğu saptanmıştır. Ölçek puanlamasında madde puan ortalamaları kullanılmıştır. Ölçek bütününde ve alt boyutlarda ortalama puan 1'e yaklaştıkça öğrencinin doyumsuz olduğu, puan 5'e yaklaştıkça doyumlu olduğu şeklinde değerlendirilmiştir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa katsayısı; öğretim elemanları boyutunda 0.90, okul yönetimi 0.90, kararlara katılım 0.83, bilimsel-sosyal ve teknik olanaklar 0.86, eğitim-öğretimin niteliği 0.93 ve ölçek toplamında 0.97 olduğu saptanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi:

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizinde SPSS for Windows 20.0 (Statistical Package For Social Science) paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde, Kruskal- Wallis testi ve Mann Witney U testi kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler; ortalama, standart sapma ve en küçük-en büyük değerler olarak ifade edilmiştir. $p < 0.05$ ve $p < 0.01$ düzeyi istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Etik Onay: Akdeniz Üniversitesi Girişimsel Olmayan Etik Kurulundan araştırmanın etik onayı alınmıştır. Tüm katılımcılara; araştırmanın amacı, yöntemi ve faydaları açıklanmıştır. Ayrıca, katılımcıların kimliklerinin gizli tutulacağı, toplanan verilerin yalnızca bilimsel amaçla kullanılacağı, çalışmadan istedikleri taktirde çekilebilecekleri gibi açıklamalar yapılmıştır. Öğrencilerin; anketleri doldurma konusunda zorunluluk hissetmemeleri ve objektifliği sağlamak amacıyla anket uygulaması sırasında sınıf temsilcilerinden destek alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere sınıf temsilcileri tarafından anketler dağıtılmış ve sınıf ortamında doldurmaları sağlanmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın verileri, öğrencilerin final sınavı öncesinde toplandığı için devam eden öğrencilerin bildirimleri ile sınırlı olup çalışmanın yürütüldüğü Üniversitenin Sağlık Yüksekokulu öğrencilerine genellenebilir.

BULGULAR

Araştırma kapsamına katılan öğrencilerin % 56.1'i 21-24 yaş grubunda, yaş ortalamasının 21.11 ± 1.80 (minimum 17- maximum 26 yaş) olduğu, % 36.6'sının erkek, % 29.8'isinin ikinci sınıfta öğrenim gördüğü, % 42.8'inin üniversite seçme sınavında hemşirelik bölümü tercih sırasının dört ve üzerinde ve % 61.5'inin hemşirelik bölümünü isteyerek seçtiği belirlenmiştir. (Tablo 1).

Öğrencilerin % 52.3'ü hemşirelik bölümünde okumaktan memnun ve % 75.6'sı ise okuması gereken dönemde eğitimlerini sürdürmektedir. Öğrencilerin GANO ortalaması 2.40 ± 0.96 'dır. Öğrencilerin % 53.4'ünün en uzun en uzun süre yaşadığı yerin il olduğu, % 36.3'inin yurttan ve % 34.7'sinin arkadaşları ile birlikte evde yaşadığı, % 20.6'sının çalışarak öğrenimlerine devam ettiği, çalışanların % 40.7'sinin part time işlerde çalıştığı ve yine çalışanların % 29.6'sının sağlık sektöründe, % 29.6'sının 40 saat ve altında çalıştığı, % 52.3'ünün ekonomik durumlarının dengeli olduğu, % 30.5'unun sosyal etkinliklere hiç katılmadığı, % 51.1'inin bazen katıldığı, % 62.2'inin bilimsel etkinliklere ve % 62.6'sının ise öğrenci kulüplerine hiç katılmadığı saptanmıştır (Tablo 1).

Öğrencilerin, "Öğrenci Doyum Ölçeği- Kısa Formu'ndan aldıkları toplam puan ortalaması 160.71 ± 37.39 'dur. Bu toplam puan öğrencilerin genel anlamda orta düzeyde memnun olduklarını göstermektedir. Öğrencilerin memnuniyeti düzeyleri alt ölçeklere göre değerlendirildiğinde sıralamanın; eğitim öğretimin niteliği ($\bar{x} = 3.14$), öğretim elamanları ($\bar{x} = 3.075$), kararlara katılım ($\bar{x} = 3.017$), bilimsel sosyal ve teknik olanaklar ($\bar{x} = 2.97$) ve okul yönetimi ($\bar{x} = 2.91$) şeklinde olduğu saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Bazı Sosyo-demografik Özellikleri (n= 262)

Sosyo-Demografik Özellikler	Sayı	%
Yaş		
17-20	104	39.7
21-24	147	56.1
25 ve Üzeri	11	4.2
Cinsiyet		
Kadın	166	63.4
Erkek	96	36.6
Sınıfı		
1. sınıf	72	27.5
2.sınıf	78	29.8
3. sınıf	49	18.7
4.sınıf	63	24.0
YGS'de tercih sırası		
1. tercih	108	41.2
2. tercih	21	8.0
3. tercih	21	8.0
4. ve üzeri tercih	112	42.8
Bölümü isteme durumu		
Evet	161	61.5
Hayır	101	38.5
Bölümle ilgili duygular		
Bölümden memnunum	137	52.3
Bölümden memnunum değilim	93	35.5
Bölümden kısmen memnunum	16	6.1
Kararsızım	12	4.6
Yanıt yok	4	1.5
Başarı Durumu		
Okumam gereken dönemde okuyorum	198	75.6
Üstten ders alıyorum	17	6.5
Altan ders alıyorum	41	15.6
Sınıfta kaldım	6	2.3
Sosyo-demografik özellikler	Sayı	%
En uzun yaşanan yer		
Büyükşehir	61	23.3
İl	140	53.4
İlçe	31	11.8
Köy	30	11.5

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Bazı Sosyo-demografik Özellikleri (Devamı)

Sosyo-Demografik Özellikler	Sayı	%
Kaldığı yer		
Yurtta	95	36.3
Kardeşle birlikte evde	5	1.9
Akrabalarla birlikte evde	8	3.1
Arkadaşlarla birlikte evde	91	34.7
Aile Bireyleriyle evde	52	19.8
Tek Başına evde	8	3.1
Otel/pansiyonda	3	1.1
Çalışma durumu		
Evet	54	20.6
Hayır	208	79.4
Çalışılan Alan (n=54)		
Sağlık sektörü	16	29.6
Turizm	8	14.8
Diğer(Part-time)	22	40.7
Yanıt yok	8	14.8
Haftalık çalışma saati(n=54)		
20 saat ve altı	16	29.6
21-40 saat	15	27.8
41 saat ve üzeri	9	16.7
Yanıt yok	14	25.9
Ekonomik Durumu		
Gelir- gider dengeli	137	52.3
Gider gelirden fazla	109	41.6
Gelir giderden fazla	6	2.3
Yanıt yok	10	3.8
Sosyal etkinliğe katılma durumu		
Evet	48	18.3
Hayır	80	30.5
Bazen	134	51.1
Bilimsel etkinliklere katılma durumu		
Evet	12	4.6
Hayır	163	62.2
Bazen	87	33.2
Öğrenci kulüplerine katılma durumu		
Evet	36	13.7
Hayır	164	62.6
Bazen	62	23.7

Tablo 2. Öğrencilerin, "Öğrenci Doyum Ölçeği Kısa Form'undan Aldıkları Puanlar
(n=262)

Alt ölçek	Ölçekten Alınabilecek Min/Max	Min.	Max.	Ortalama/SS	Madde puan ortalaması
Öğretim Elemanları	12-60	15.00	58.00	36.90±9.13	3.075
Okul Yönetimi	9-45	9.00	43.00	26.20±7.51	2.91
Kararlara Katılım	7-35	7.00	34.00	21.12±5.78	3.017
Bilimsel Sosyal ve Teknik Olanaklar	12-60	12.00	57.00	35.67±8.89	2.97
Eğitim Öğretimin Niteliği	13-65	13.00	63.00	40.82±10.76	3.14
Toplam puan	53-265	67.00	248.00	160.71±37.39	3.032

Tüm öğrenciler arasında ise en doyumsuz grup, ortalama 146.16 ± 36.97 puan ile dördüncü sınıf öğrencileri, en memnun grup ise 178.58 ± 31.63 ile birinci sınıf öğrencileridir. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda sınıflar arası farklılığın yüksek derecede anlamlı olduğu saptanmıştır (KW = 32.427; P = 0.000). İleri analize göre birinci sınıf öğrencilerinin doyum düzeyi ikinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin doyum düzeyinden daha yüksektir ($p < 0.001$). Üçüncü sınıf öğrencilerini doyum düzeyi ikinci ve dördüncü sınıftan daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). Tüm öğrencilerin hemşirelik bölümünde okumaya ilişkin duygularında ise; hemşireliği okumaktan memnun olmayan öğrencilerin doyum ortalama puanları, bölümü okumaktan memnun olan, kısmen memnun olan ve kararsız öğrencilerden düşüktür. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda memnun olmayan gruptan kaynaklanan farklılık saptanmıştır (KW = 31.391, $p < 0.001$). Tüm öğrencilerin sosyal etkinliklere, bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılma durumları incelendiğinde; sosyal etkinliklere, bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılmayan öğrencilerin doyum ortalama puanlarının (sırasıyla; 150.99, 156.59, 156.84) katılan (sırasıyla; 174.27; 182.25; 174.06) veya bazen katılan (sırasıyla; 161.66, 165.49, 163.21) öğrencilere göre düşük olduğu saptanmıştır (sırasıyla; $p = 0.004$, $p = 0.010$; P = 0.049). İleri analiz yapıldığında ise farkın; sosyal etkinliklere, bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılmayan öğrencilerden kaynaklandığı saptanmıştır ($p < 0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin Sınıf, Bölüme İlişkin Duyguları, Sosyal Etkinlikler, Bilimsel Etkinliklere Ve Öğrenci Kulüplerine Katılma Durumlarına Göre Doyum Puanları (n=262)

	N	Ortalama	Std. Sapma	KW/ MWU	P
Sınıf				KW =32.427	0.000
1	72	178.58	31.63		
2	78	152.58	33.93		
3	49	166.10	40.19		
4	63	146.16	36.97		
Duygular				MWU= 3601.500	0.000
Bölümden memnunum	137	172.39	37.17		
Bölümden memnun değilim	93	145.59	31.95		
Bölümden Kısmen memnun	16	148.50	34.82		
Kararsız	12	165.25	36.77		
Yanıt yok	4	147.25	47.23		
Sosyal Etkinlikler				KW=10.885	0.004
Evet	48	174.27	33.38		
Hayır	80	150.99	37.82		
Bazen	134	161.66	37.10		
Bilimsel etkinlikler				KW= 9.213	0.010
Evet	12	182.25	31.46		
Hayır	163	156.59	37.82		
Bazen	87	165.45	36.09		
Kulüpler				KW= 6.038	0.049
Evet	36	174.06	30.51		
Hayır	164	156.83	37.35		
Bazen	62	163.21	39.61		

TARTIŞMA

Öğrencilerin memnuniyet durumlarını belirlemek amacı ile yapılan bu çalışmanın sosyo demografik bulguları daha önce bu konu ile ilgili yapılmış çalışmalarla benzerlik göstermektedir (15-17).

Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin ortalama doyum puanı 160 ± 37.39 'dur. Bu bulgu öğrencilerin tüm eğitim-öğretim hizmet ve olanaklarından orta düzeyde memnun olduğunu göstermiştir. Ayrıca tüm öğrencilerin memnuniyet düzeyleri alt ölçekler boyutunda madde puan ortalamalarına göre incelendiğinde; öğrencilerin en memnun oldukları alandan en az memnun oldukları alana doğru sıralandığında; eğitim öğretimin niteliği ve öğretim elemanları, kararlara katılım, bilimsel sosyal ve teknik olanaklar ve okul yönetimi olduğu saptanmıştır. Baykal ve arkadaşlarının çalışmasında öğrencilerin toplam puan ortalaması 107 ve toplam ölçek ortalamasından düşük bulunmuştur (18). Kaynar ve arkadaşları tarafından yapılan başka bir çalışmada ise öğrencilerin ortalama doyum puanı ve alt ölçek puan ortalamaları bizim çalışmamızdaki toplam ölçek ve alt ölçek ortalama puanlarından düşük olduğu saptanmıştır (15). Bu sonuçlara göre ASYO öğrencilerinin diğer hemşirelik okullarına göre aldıkları eğitim hizmetinden daha memnun oldukları söylenebilir. Ayrıca, öğrencilerin bilimsel sosyal ve teknik olanaklar ve okul yönetimi alt boyutlarındaki memnuniyetlerinin sınır seviyede olması, verilerin toplandığı yıl Üniversitemizin öğrenci otomasyon sistemindeki değişiklikler nedeniyle öğrenci işlemlerinde bazı gecikmeler yaşanmış olmasıyla ilişkilendirilmiştir. Yine, yakın dönemde yeni bir binaya taşınması nedeniyle teknik alt yapıda yaşanan bazı aksamaların öğrencilerin teknik olanaklardan memnuniyetini sınırladığı olabilir.

Sınıflara göre öğrencilerin memnuniyet düzeyleri incelendiğinde en yüksek memnuniyet düzeyine sahip olan grubun birinci sınıflar olduğu ortaya çıkmıştır. Kantek ve Kazancı'nın aynı okulda ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesine yönelik çalışmasında sınıflar arası farklılığın olduğunu, bu farklılığında birinci sınıfların daha memnun olmasından kaynaklandığını saptamışlardır (11). Kaynar ve arkadaşları ,birinci sınıf öğrencilerini en memnuniyetsiz bulurken, Ulusoy ve arkadaşları ikinci sınıf hariç, sınıf arttıkça öğrenci memnuniyetinin azaldığını ve dördüncü sınıfların en düşük memnuniyet düzeyine sahip oldukları saptanmıştır (15,16). Baykal ve arkadaşlarının çalışmasında ise memnuniyet düzeyi en yüksek grup birinci ve üçüncü sınıflardır (18). Yine Baykal ve Sökmen'in hemşirelik öğrencilerinin birinci ve dördüncü sınıf arasındaki memnuniyet düzeyini araştırdıkları başka bir çalışmada ise hemşirelik öğrencilerinin 4 yıl boyunca memnuniyetsizlik yaşadıkları ancak memnuniyet düzeyi en düşük grubun birinci sınıf, en yüksek grubun üçüncü ve dördüncü sınıflar olduğu saptanmıştır (19). Egelioglu ve arkadaşları'nın çalışmasında; öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre memnuniyet

durumları birinci ve ikinci sınıflarda düşük iken, üçüncü ve dördüncü sınıflarda artış gösterdiği saptanmıştır (17). Baykal ve arkadaşlarının iki farklı hemşirelik okulunu karşılaştırdıkları çalışmada ise A kurumunda okuyan öğrencilerin üçüncü ve dördüncü sınıfların memnuniyet puanlarının düşük olduğu, B kurumunda ise özellikle dördüncü sınıfların memnuniyet puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır (18). Çalışma bulgularımız Baykal ve Sökmen'in, Egeliolu ve arkadaşları, Ulusoy ve arkadaşları'nın çalışma bulguları ile farklılık gösterirken (16,17,19), Baykal ve arkadaşları ,Kantek ve Kazancı , Şahin ve arkadaşlarının çalışma bulguları ile paralellik göstermektedir (18,11,3). Bu çalışmaya katılan öğrencilerin memnuniyet düzeyi ortalamaları Baykal ve arkadaşlarının çalışmasında bulunduğu sonuçlardan daha yüksektir (18). Ancak dördüncü sınıf öğrencilerinin memnuniyet düzeyi en düşüktür. Şahin ve arkadaşlarının çalışmasında da birinci sınıf öğrencilerinin okudukları bölümdeki yaşantılarından aldıkları memnuniyet düzeyi, son sınıf öğrencilerinininkinden daha yüksek bulunmuştur (3). ASYO'nun 2010-2011 eğitim öğretim yılından itibaren bahar döneminde dördüncü sınıflara intern uygulama dersinin eklenmesi ile dördüncü sınıf öğrencilerinin haftanın dört tam günü uygulama alanlarında olmasının memnuniyet düzeylerini etkilediği düşünülmektedir. Dördüncü sınıf öğrencilerin okulu bitiriyor olmaları, mezun olduktan sonra iş bulma kaygıları, son dönemdeki yoğun öğretim programı içinde kamu personeli seçme sınavına (KPSS) hazırlanma baskısı gibi koşullar öğrencilerin memnuniyete ilişkin duygularını ve bu doğrultuda ölçek puanlarını etkilemiş olabilir. Ya da son sınıf öğrencilerinin son sınıfa gelinceye kadar geçen süre içerisinde beklentilerinin yeterince karşılanamadığı, birinci sınıf öğrencilerinin ise henüz böylesi bir düş kırıklığı yaşamadığı ve beklentilerinin karşılanacağı umudunu taşıdıkları şeklinde de yorumlanabilir.

Hemşirelik bölümünde okumaktan hoşnut olmayan öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır. Norman ve arkadaşlarının ABD'de 496 hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları bir çalışmada, hemşirelik öğrencisi olmanın zorluklarına rağmen, öğrencilerin % 86'sı hemşirelik eğitiminden memnun olduğunu belirtmiştir (20). Ulusoy ve arkadaşlarının çalışmasında öğrencilerin yaklaşık dörtte birinin hali hazırda mesleği sevmediği ve bu nedenle öğrencilerin memnuniyetsizliğinin sebebi olabileceği belirtilmiştir (16). Çalışmamızda öğrencilerin dörtte üçünün mesleği sevdiği, mesleği sevme durumlarının sınıf yükseldikçe arttığı, ancak memnuniyet düzeyinin düştüğü saptanmıştır. Espeland ve Indrehus tarafından Norveç'te hemşirelik öğrencilerinin (n=276) memnuniyet durumlarını

değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada, öğrencilerin %70'inin hemşirelik eğitim programından memnun olmadıkları belirlenmiştir (21). Şahin ve arkadaşlarının çalışmasında; öğrencilerin yaklaşık yarısının okudukları bölümdeki yaşantılarından memnun oldukları, geriye kalanların kararsız oldukları ve memnun olmadıkları saptanmıştır (3). Belki de öğrencilerin önemli bir kısmı ilgi duydukları alan yerine, yaşamlarını güvenceye almaya yönelik programları tercih etmektedir. Bazen bu durum üniversite mezunu olabilmek için öğrencinin hiç ilgi duymadığı bir bölümde okumasına yol açmaktadır. Ancak, öğrencilerin ilgi duymadıkları bir alanda eğitimlerini sürdürmeleri, yaşam amaçlarını ve üniversiteden aldıkları memnuniyeti olumsuz yönde etkilemektedir.

Tüm öğrenciler arasında sosyal ve bilimsel etkinliklere, öğrenci kulüplerine katılmayan öğrencilerin memnuniyetsiz olduğu saptanmıştır ($p=0.000$). Baykal ve Sökmen'in çalışmasında birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin bu konularla ilgili olarak daha memnuniyetsiz olduğunu saptamıştır. Buna neden olarak, okulun üniversitenin kampüsünden uzak olması ve buna bağlı imkânlarından öğrencilerin yararlanamamasını, son sınıfta ders, mezuniyet vb. nedenlerle sosyal-kültürel hizmetlerden yararlanamadıklarını belirtmişlerdir (19). Kuzu ve arkadaşları öğrencilerin çoğunluğunun sosyal aktiviteleri yetersiz bulduğu, kütüphane ve literatür yetersizliğine bağlı interaktif eğitimin etkili olmadığını bildirmişlerdir (22). Bu çalışmada öğrencilerin % 30.5'i sosyal etkinliklere, % 62.2'si bilimsel etkinliklere ve % 62.6'sı öğrenci kulüplerine katılmadıklarını belirtmiştir. Buldukoğlu ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada, mezun öğrencilerin eğitimleri sırasında sosyal aktivitelere yeterince katılmadıkları saptanmıştır (10). Bu çalışma bulgularımızla paralellik göstermektedir. Öğrenciler, yeterince sosyal faaliyetlerde bulunmayınca buldukları ortamdan memnuniyetsizliklerinin arttığı söylenebilir. ASYO kampus içerisindedir ve kampusta öğrencilerin katılabileceği birçok sosyal aktivite ve öğrenci kulübü bulunmaktadır. Hemşirelik bölümü öğretim programının yoğunluğu nedeniyle, öğrencilerin belirtilen aktivitelere katılımını engelliyor olabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

ASYO hemşirelik bölümü öğrencilerinin memnuniyet düzeyi “orta” olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin memnuniyet durumunu; öğrencinin yaşı, sınıfı, bölüme ilişkin duyguları, sosyal/bilimsel etkinliklere ve öğrenci kulüplerine katılma durumunun

memnuniyeti etkileyen faktörler olduğu belirlenmiştir. Öğrencinin memnuniyet düzeyini; öğrencinin başarı durumu, Yükseköğretime giriş sınavında tercih sırası, en uzun yaşanan yer, kaldığı yer, çalışma ve ekonomik durumunun etkilemediği saptanmıştır.

Genel olarak çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda; ölçekte tanımlanan tüm alt boyutlara ilişkin öğrenci memnuniyetini iyileştirici önlemlerin alınması ve memnuniyeti artırıcı girişimlerin planlanması önerilebilir. Öğrenciler; eğitim-öğretimin niteliği, öğretim elamanları ve kararlara katılım konularında orta düzeyin üstünde memnuniyet gösterirken, bilimsel sosyal - teknik olanaklar ve okul yönetimine ait alanlarda orta düzeyin biraz altında bir memnuniyet göstermişlerdir. Bu nedenle, öğrencilerle ilgili yapılan çalışma sonuçlarının öğrencilere duyurulması, öğrencilerin kendi aralarında daha fazla sosyal etkinlikler düzenlemesi için teşvik edilmesi, bilimsel toplantı duyurularının daha görünür biçimde duyurulması ve öğrenci işleri bürosunu daha etkin kullanmalarının sağlanması önerilmektedir.

Bu araştırma okul yönetimin desteği ile planlanmıştır. Araştırma sonuçlarının Yüksekokul Akademik kurulunda görüşülmesi ve öğrencilerle paylaşılması planlanmıştır.

KAYNAKLAR

1. Scott P. Küreselleşme Ve Üniversite: 21. Yüzyılın Önündeki Meydan Okumalar. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri 2002; 2(1): 193–208.
2. Leite D, Santiago R.A, Sarrico C.S, Leite C.L, Polidori M. Students' Perceptions On The Influence Of Institutional Evaluation On Universities. Assessment & Evaluation In Higher Education 2006; 31(6): 625–638.
3. Şahin İ, Zoraloğlu Y. R, Şahin Fırat N. Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçları, Eğitsel Hedefleri, Üniversite Öğreniminden Beklentileri Ve Memnuniyet Durumları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice] 2011;17(3): 429-452.
4. Gülcan Y, Kuştepeli Y, Aldemir A. Yükseköğretim'de Öğrenci Doyumu: Kuramsal Bir Çerçeve Ve Görgül Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını 2002; 7(1): 99-114.
5. Öngider N, Yüksel İ. Dokuz Eylül Üniversitesi Öğrencilerinin Psikolojik Gereksinimlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir İnceleme. Türk Psikoloji Bülteni 2002; Şubat.

6. Chiandotto B, Bini M, Bertaccini B. Quality Assessment Of The University Educational Process: An Application Of The ECSI Model Effectiveness Of University Education In Italy: Employability, Competences, Human Capital (Ed. Fabbris, L.). Physica-Verlag A Springer Company 2007; 43-54.

7. Umbach P.D, Porter S.R. How Do Academic Departments Impact Student Satisfaction?: Understanding The Contextual Effects Of Departments. Research in Higher Education 2002; 43(2): 209-234.

8. Kane D, Williams J, Cappuccini-Ansfield G. Student Satisfaction Surveys: The Value In Taking An Historical Perspective. Quality in Higher Education 2008; 14(2): 135-155.

9. Söylemez D, Sur H, Cebeci D. Hemşirelerin İş Doyumu İle İlgili Bir Meta Analizi Çalışması: Hastane Yönetimi, Nisan-Mayıs-Haziran: 2005; 34-41.

10. Buldukoğlu K, Kantek F, Öncel S. Eğitimi Değerlendirme Ve İyileştirme Çalışması: Antalya Sağlık Yüksekokulu İlk Üç Dönem Mezunlarının Görüşleri. Hemşirelik Forumu 2004; 7 (2): 8-16.

11. Kantek F, Kazancı G. An Analysis of the Satisfaction Levels of Nursing and Midwifery Students In A Health College In Turkey. Contemp Nurse 2012; (27): 38-46

12. Akdeniz Üniversitesi 2009 – 2012 stratejik planı. Temmuz 2009. <http://icerik.akdeniz.edu.tr/tr.i196.akdeniz-universitesi-2009-2012-stratejik-plani#i> (Erişim tarihi: 24. 07.2012)

13. Baykal Ü, Sökmen S, Korkmaz, Akgün E. Determining Student Satisfaction In A Nursing College. Nursing Education Today 2005; 25(4):255-62.

14. Baykal Ü, Harmancı A.K, Eşkin F, Altuntaş S, Sökmen S. Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form çalışması. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2011; 14(4):60-68.

15. Kaynar A, Şahin A, Bayrak D, Karakoç G, Ülke F, Öztürk H. Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Öğrencilerinin Doyum Düzeyleri Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2006;10 (3):12-19.

16. Ulusoy H, Arslan Ç, Öztürk N, Bekar M. Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitimleriyle İlgili Memnuniyet Düzeylerinin Saptanması. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2010; 3(2):15-24.

17. Egelioğlu N, Arslan S, Bakan G. Hemşirelik Öğrencilerinin Memnuniyet Durumlarının Akademik Başarıları Üzerine Etkisi. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi 2011;(1):14-24.

18. Baykal Ü, Akgün E, Sökmen S, Yıldırım D. Yüksekokulda Okuyan Hemşirelik Öğrencilerinin Doyumunun Ve Beklentilerinin Analizi; I. Uluslararası & V. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Kongresi Kitabı. İstanbul. Özlem Grafik Matbaacılık 2003; 411-414.

19. Baykal Ü, Sökmen S. Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin 1. İle 4. Sınıf Arasındaki Doyum Düzeyleri: Hastane Yönetimi, Temmuz-Ağustos- Eylül 2005;56-61.

20. Norman L, Buerhaus PI, Donelan K, McCloskey B, Dittus R. Nursing Students Assess Nursing Education. Journal of Professional Nursing 2005; 21(3): 150 –158.

21. Espeland VV, Indrehus OO. Evaluation Of Students' Satisfaction With Nursing Education In Norway. Journal of Advanced Nursing 2003;42(3): 226–236.

22. Kuzu N, Bayramova N, Korkmaz G, Taşdemir G. Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Ve Sağlık Memurluğu Öğrencilerinin Eğitimlerine Ve Geleceklerine İlişkin Düşünceleri. I.Uluslararası ve V. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı. Özlem Grafik Matbaacılık 2003; 236-240.